

գրիչ կրակի պէս, և զեռ ինչ որ կ'ուզէք կայ և չա՛տ կայ. բայց այս բոլորին բարւոք գործածութեան և ներդաշնակութեան համար միայն բան մը կը պահանջուի՝ արդարութիւնը, չորրորդ երանելով արտայայտուած արդարութիւնը, որ աստուածային է և որոշ վսեմ գաղափարին առջև, Շնորհային ծունկի եկած, մարդկային արդարութեան տկարութիւնները կը զգար իր մէջ, և իր այդ տկարութիւնները քաւելու համար Աստուծոյ Գթութիւնը կը հայցէր փոխանակ Անոր արդարութեան, որուն առջև ոչ ոք կրնայ արգարանալ:

Արդարութեամբ մի՛ դատեսցես,

Այլ գթութեամբ քով քաւեսցես:

Պէտք է ձգտիլ սակայն արդարութեան գաղափարին, աստուածային սրբութեան և մեծութեան: Այդ է որ պիտի սրբապէ՛տ պահութեան և հասփրութեան վայրենութիւնները մարդոց մէջ, և ասոր համար է որ Փրկիչն ըսաւ.

Երանի՛ անոնց որ արդարութեան քաղցըն ու ծարուր ունին. վասն զի արդարը կուշտ է միշտ իր արդարութեամբ:

Բ. Ե.

ԽՈՐՀՐԴԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— Աստուծասիրութիւնը ինձի համար զերտողն դարձանք եղած կեանքի յափրանքներուն դէմ, չեմ ունեցած վիշտ մը՝ որ չփարտտի մէկ ժամուան ընթերցումով մը:

— Պէտք է շատ սուտմասիրել, բի՛շ բան մը գիտնալու համար:

— Երբ այս դարուն մէջ շատ քննադատներ ու դատաւորներ կան, բայց չ'ընտրի բի՛շ են ընթերցողները:

— Դժբախտութիւն մըն է մարդերու վիճակը. հազիւ թէ միտքը կը հասունայ, և անոս կ'սկսի տկարանալ մարմինը:

— Համ կ'առնեմ նախնիքներէն. այդ հին ժամանակները կը դիւթեն զիս, և պարտաւոր եմ միշտ ըսելու Պիլիոսի հետ. «Աթէնք պիտի երթաս, մեծարէ աստուածները»:

— Շատ սրամիտ մարդերը յաճախ ամէն բան արճամարտելու տկարութիւնը կ'ունենան:

— Կը սիրեմ գեղացիները. անոնք, որովհետեւ բաւական գիտուն չեն, ծուռ չեն արամաբանքի:

MONTESQUIEU

ՊԱՐԶ ՔԱՐՈՋՆԵՐ

ԱՆՁՆԱՔՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Փորձեցէ՛ք ինքզինքնիդ գիտնալու համար թէ հուսահիմն մէջն է՛ք. բնեցե՛ք ինքզինքնիդ. չէ՞ք գիտեր ինքզինքնիդ որ Յս. Բս. ձեր մէջն է»:

(Բ. Կոնք. ԺԳ. 51)

Յանդուգն և յախճա՛ն դատաստաններ ընողներու ուղղելով իր խօսքը՝ Առաքեալն Պօղոս կ'ըսէր. «Դուք ո՞վ ես որ սերիշին ծառան կը դատես» (Հռոմ. ԺԲ. 4): Առաքեալը յայտնի է թէ կը հետեւի Յսի. պատուէրին և Աւետարանի ոգիին: Տէրը ըսած էր Լիբան Քարողին մէջ. «Մի՛ դատէք որ չգատուիք, զի ինչ դատաստանով որ դատէք՝ անով պիտի դատուիք, և ինչ չափով որ չափէք, անով պիտի չափուիք» (Մատթ. Է. 1): Ստուգիւ մենք յաճախ դատաւորի և մանաւանդ ամբաստանողի հանգամանքով անխնայ կ'ուզենք քննել սրտերը, չարախօսել և զրպարտել, քննադատել և դատաւորտել մեր ընկերները և ապա հաւատաքննութեան ենթարկել դանոնք:

Եթէ Առաքեալը հուսատարիմ իր Տիրոջ պատուէրին՝ կ'արդիւլէ մեզ դատելու զայս, սակայն մեզ կ'արտօնէ դատելու մեր անձը: Անիկա ինչպէս որ վճռական է իր արդեւքին մէջ, նոյնքան և որոշ է իր յորդորին մէջ: Ինչպէս Առաքեալին, նմանապէս Աւետարանի նպատակն է մարդուն ուշադրութիւնը դարձնել դուրսէն գէպի ներս, արտաքին աշխարհէն գէպի ներքին աշխարհ, իր նմաններուն վրայէն գէպի իր իսկ անձը: Կարեւորը զայս ճանչնալը չէ, կարեւորը զմեզ ճանչնալն է: Հին աշխարհի իմաստութեան «Ծանիր զքեզ» խօսքը, զոր Սոկրատ կարգացած էր Դեդփիսի տաճարին ճակատին վրայ, քրիստոնէութեան մէջ կը գտնենք զայն աւելի խորունկ իմաստով: Քրիստոնէայ ըլլալու համար հարկ չկայ որ մեր հոգին հայելի մը ընենք, միայն անոր համար՝ որ հոն ցոլացուն արտաքին գէմքերը. կարեւորը մեր իսկ պատկերը հոն տեսնելն է, կարեւորը զմեզ հարցաքննութեան ենթարկելն է, մէկ բառով՝

զմեղ դատելն է: Հոգևոր կեանքի մէկ անհրաժեշտութիւնն է այս անձնական քննութիւնը: Պէտք է մենք զմեզ դատենք անաչառութեամբ և չափենք մեր բարոյական տկարութիւնները իրենց բոլոր խորութեանը մէջ: Պէտք է մենք զմեզ դատենք նաև ստուգելու համար թէ փրկութեան գործը իր գերը կատարած է մեր մէջ, թէ ճշմարտապէս նոր կեանք սկսած է մեր մէջ:

Այս վերջին իմաստով է որ Պողոս Առաքեալը կը խօսի, երբ ըստ ամենայնի նախանձախնդիր իր պաշտօնին նպատակը ճշգիւտէ, և իր ընթերցողները մաքուր սովորութեան մը վարժեցնելու համար կը գրէ Կորնթոսի հաւատացեալներուն. «Փորձեցէք ինկիլինկի գիտնալու համար թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք ինկիլինկի. չէ՞ք գիտեր ինկիլինկի որ Յս. Քս. ձեր մէջն է:»

Մեր բնաբանին մէջ կայ բառ մը զոր Առաքեալին ձեռքը երեք անգամ արձանագրած է իր մագաղաթին վրայ. «Ինքզինքնիդ» բառն է այն:

Փորձեցէ՛ք ինքզինքնիդ,

Քննեցէ՛ք ինքզինքնիդ,

Ձէ՛ք գիտեր ինքզինքնիդ:

Տարօրինակ բան, մարդ որ բնականէն հպարտ և եսասէր մըն է, որ միշտ իր ետը կ'ընէ կեղբոնը և նպատակը իր գործերուն, որ կ'ուզէ ուղղակի և անձնապէս միջամուխ ըլլալ իր կեանքի բոլոր շահերուն, երբ խնդիրը կը կայանայ ամենէն կարեւոր հոգեւոր շահուն, այսինքն է փրկութեան, կը հրաժարի իր կեանքէն և կը գնէ ինքզինքը կրաւորական զիրքի մէջ այլոց ձեռքերուն տակ: Երբ խնդիրը առեւտրական ձեռնարկի մը վրայ է, կ'ուզենք ամէն բան գիտնալ, ամէն բան անձնապէս վարել: Յանցաւոր պիտի նկատուէինք եթէ կուրորէն մեր բախտը վստահէինք այլոց, և նոյն իսկ մեր բարեկամաց: Մենք կ'ուզենք որ մեր գործերը մենք տեսնենք մենք քննենք: Եւ սակայն երբ ընդհակառակը խնդիրը մեր հոգեւոր գործոց շուրջը կը գտնայ, մենք տաղտուկ կըզգանք և փախուստի միջոցներ կը խորհինք հեռի մնալու համար մեր խղճին հետ զուլս գլխի հաշուեառութենէ, և այս հոգը կը թողունք այլոց՝ որոնք մեզ նման և թերեւս մեզմէ աւելի սխալական են:

Ձեռնէ մէկը ըսէր թերեւ. ներքին հոգեւոր քննութիւնը իմ ձեռնհասութիւնէս վեր է, մանաւանդ ազէտ և ապիկար եմ կրօնական խնդիրներ գնահատելու մէջ. ատկա կը պատկանի հովիւին, քահանային, ինչու համար կարգուեր են անոնք. չէ՞ մի որ Այ. և մեր միջև միջնորդ են: Բայ աստի՛ մարդուն համար տեսակ մը ամբարտաւանութիւն պիտի ըլլար ինքզինքին գատաստանն ընելը, ինչպէս և անձնապէս ինքզինքին վկայ ըլլալը, գիտնալու համար՝ թէ ստուգիւ ճշմարտութեան մէջ է թէ ոչ:

Ուրիշ մը պիտի ըսէր. ես կը պատկանիմ այնպիսի Եկեղեցիի մը որ ստուգիւ պանծալի է բոլոր Եկեղեցիներուն մէջ, որուն Կարգն ու Հաւատքը արդէն ապահովութիւն է իմ անձիս փրկութեան, որուն ծոցին մէջ կ'ապրիմ և կ'ուզեմ հոն մեռնիլ, և ատկա կը բաւէ ինծի. անկէ անդին չեմ հետաքրքրուիր, մանաւանդ ինքզինքս և կրօնական հարցեր դատելու վիճակին մէջ չեմ, Եկեղեցիին կը պատկանի քննելը, գատելը:

Եւ ես, պիտի ըսէր երրորդ մը, կապուած եմ Աւետարանի սկզբունքներուն, կը յարգեմ Աւետարանը, կը սիրեմ դայն և կ'ուզեմ զործադրել անոր պատուէրները. ոչ զոք կը սիրեմ դատել. ջանքս է բարիք ընել. ինչ պէտք ունիմ որիչ բանի. ես վստահ եմ թէ կ'ընթանամ ուղիղ ճամբու մէջ:

Այսպէս՝ առաջինն ալ, երկրորդն ալ և երրորդն ալ իրենց անուղիղ համոզումներով զանց կ'ընեն Առաքեալին աշխատանքն ընող և փրկարար պատուէրին գործողութիւնը, և կը քննան անհապառնութեան մէջ նման այն նաւապետին՝ որ փութորիկի միջոցին իր խցիկին մէջ կը հանգչի անխռով կերպով, այլոց թողով հոգը վտանգին տարածութիւնը չափելու և փրկելու իմաստով:

Պիտի չուզէինք անգիտանալ թէ մեր Եկեղեցին իր վարդապետութեամբ, իր պաշտամունքով, իր պաշտօնէութեամբ սուրբ և փրկարար հիմնարկութիւն մընէ՝ որ կը պատրաստէ մեր մուտքը հաւատոյ կեանքին մէջ, և կը բերէ մեր վրայ շնորհաց և օրհնութեան բարիքներ: Ստուգիւ չենք կրնար զանց ընել Եկեղեցւոյ արժէքը և նշանակութիւնը:

Դարձեալ՝ պիտի չուզէինք անդիտանալ հովիւին, քահանային դերը: Աշխարհի վերայ այնպիսի խոտովայնոյ վայրկեաններ կան՝ որ մարդ կը զգայ մօքով՝ միայնում, սրտով՝ րոքառում, կամքով՝ խաբարում, և կը փնտսէ պարկեշտ և ազնիւ անձ մը լսելու համար անոր խօսքը, յորդորը և ազդարարութիւնը: Եղբւի այն հոգեւորականին որ պիտի չտապէր ականջ զնկելու անձկալից հոգոյ մը խնդրանքներուն, և պիտի չուզէր մխիթարել վշտացեալը և ոտքի պիտի չուզէր կոնգնեցնել ինկածը: Այդպիսիին պէտք է կիրարկել եղեկիէ մարգարէին Խորայէլեան հովիւներուն ուղիւ՝ « Ես խօսքը. « Տկարները չուզողցուցիք, հիւանդները չբժշկեցիք, վիրաւորեալներուն վէրքերը չպատկոյցիք, մոլորածները չգարծուցիք և կորսուածները չփնտսուցիք » (Եզեկ. ԼԳ. 4):

Եթէ ձեր մէջ կան հաւատացեալներ որոնք կ'անցնեն մօայլ ամպեր, և պէտք ունին լոյսի և նեցուկի, և պիտի չուզէր արգելել զանոնք երթալ անձնուէր և պարկեշտ հոգեւորականներու մօտ՝ անոնց խորհուրդը և թելադրութիւնները լսելու համար: Ընդհակառակը պիտի ըսէի. գացէ՛ք, գացէ՛ք անոնց՝ որոնք կրնան ձեզ տալ քաջակերութիւն, գացէ՛ք ձեր անկեղծ բարեկամներուն, ձեր սրտակից եղբայրներուն, գացէ՛ք իրենց կոչումին գիտակից հոգեւոր առաջնորդներուն, պատմեցէ՛ք անոնց, պատմեցէ՛ք ձեր փորձութիւնները: ձեր կասկածները, ձեր անձկութիւնները, բացէ՛ք ձեր սրտերը անոնց: Անշուշտ ամէն ցաւէ հասկցող և վշտի բաժակը ըմպող բարեկամ մը, հոգեւորական մը, պատրաստ պիտի ըլլայ ձեզ ընդունելու, ձեզի ունկնդրելու և ձեզ պատասխանելու: Պիտի մօղթէի որ Աձ. սրբութեամբ ներշնչէր բոլոր անոնք՝ որոնք կոչուած են մխիթարելու և արեւացնելու վշտացեալները և ընկճուածները:

Բայց այս ընթացքը, այսինքն հաւատարիմ բարեկամը մը կամ կոչմանը տէր հոգեւորականի մը եղած գիտումի մը Աւետարանը շատ հաշտ աչքով չի նայիր, և տարանը շատ հաշտ աչքով չի նայիր, և պիտի ըսէի թէ նոյն իսկ Աւետարանը կը պատապարտէ այսպիսի գիտում մը, զի այսպիսի գիտում մը Աւետարանի տեսակէտով հոգեւոր ծուլութիւն մըն է, և ասի-

կա այնպիսի զերբն և հասարակաց սովորութիւն մըն է գարձած՝ որ հաւատացեալը իր իսկ ձեռքով կատարելի անձնաքննութեան մը վրայ չի խորհիր, և կը թողու որ այդ փորձը ուրիշը ընէ: Ասիկա բարոյական անկում մըն է, բարոյական թշուառութիւն մը: Այս սովորութիւնը կը նշանակէ կորսնցնել իր անկախութիւնը, կը նշանակէ քնացնել ինքզինքը և միայն իր խղճը, այս կը նշանակէ իր սեպհական հոգեւոր կալուածին մէջ տիրապետել տալ այլոց խղճին, այլոց կամքին, և անշարժ ու անզոր մնալ զարծի և քրիստոնէական կեանքի գործին մէջ:

Մի՛ ընկրկիք ուրեմն ձեզի յանձնուած ներքին քննութեան և անձնական գննութեան հանդէպ. այո՛, զիմեցէ՛ք ձեր վրտանակի խոստովանահօր, հաղորդեցէ՛ք ձեր ներքին անձկութիւնները երբ դժուարին պարագաներու մէջ կը գտնուիք, բայց մի՛ նետէք ձեր վրայէն ձեր պատասխանատուութեան վերաբերուն: Խնդրը ձեր անձին փրկութեան վրայ է. հարկ է որ ուղիւ գտի գտէք ձեռք տանէք ձեր խնդիրը ձեր խղճին առջև, ի ներկայութեան Աստուծոյ և Անոր խօսքի լոյսին առջև, և Այ. լուսովը լուսաւորուած՝ ձեր խղճովը գտնուէք և պատասխան պահանջեցէ՛ք ձեր անձնէն: Մի՛ նայիք ուրիշներուն, նայեցէ՛ք դուք ձեզի, մի՛ վստահիք խոստովանահայրերու քննութեան բարեբար հետեւեցնելուն, անոնք արդէն իրենց անձին քննութեան գործը ունին, և իրենք իրենց մէջ ընկճուած կը զգան, քննեցէ՛ք ուղիւ գտէք ձեզի, զձեզ ճանչնալու համար, և գիտնալու թէ բուն պահանջուած հաւատքին մէջն էք:

*
* *

Ենթադրելով թէ համոզուած էք Պօղոս Առաքեալի յանձնարարութեան կարեւորութեանը և կը փափաքիք զայն կիրարկել, հարց պիտի ծագէր ձեր մաքին մէջ թէ ի՞նչ եղանակաւ պիտի կատարէիք այս անձնաքննութեան գործը: Ի՞նչպէս պիտի կրնայինք գիտնալ թէ ստուգիւ հաւատքի մէջ ենք. մէկ խօսքով ի՞նչ է բնութիւնը, ի՞նչ են նշանները քրիստոնէական, կենդանի և անձնական հաւատքի:

Առաքեալն Պօղոս անձնական քննու-

թեան պէտքը շեշտելէ յետոյ՝ մեզի տուած է նաեւ կանոն մը այդ քննութիւնը վարելու և արդիւնաւոր ընելու համար. «Փորձեցէք ինքզինքնիդ գիտնալու համար թէ հաւատքին մէջ էք, քննեցէք ինքզինքներդ. չէք գիտեր ինքզինքնիդ Ո՞ր ՅՈՒՔԱՆ ԶԵՐ ՄԷՋՆ Է։» Յիսուս Քրիստոսի ներկայութիւնը մեր մէջ։ Այս է ահա նշանը՝ որով կրնանք հաստատել գոյութիւնը, իրականութիւնը մեր հաւատքին։ Յս. Բս. մեր մէջ։ Ահա՛ հաւատքը, ահա՛ կեանքը, ահա՛ փրկութիւնը։ Զանաւոր հասկընալու Աստուծոյ թուս միտքը։

Կը հարցնեմ ձեզի. Այ. Որդւոյն աշխարհ գալու նպատակը ի՞նչ է եղած։ Գիտենք որ նազովբեցի Յօը. ստուգիւ բարոյական աշխարհի Փրկիչը եղած է, այսինքն վերահաստատած է ճշմարիտ և կենդանի Այ. հետ մեր յարաբերութիւնը սրբութեան և սիրոյ ճանապարհաւ։ Մեր խոռովեալ խիղճը որ ստեղծումով կը նայէր Աստուծոյ իրրեւ իր Դատաւորին, Յս. Բս.ով կը նայի իրրեւ իր Հօրը։ Յսի. անձին մէջ տեսած ենք իրական բարոյական կատարելութիւնը, և այս ապականեալ աշխարհի վրայ Անոր մէջ տեսած ենք Սուրբ մարդը, ցաւի և վշտի կատարեալ մարդը, Ած. - մարդը, և հակառակ մեզի նման փորձութեանց և վշտի առարկայ ըլլալուն, Ան «եղած է յԱստուածուստ մեզ համար իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն և փրկութիւն» (Ա. Կորնթ. Ա. 30), և բացած է մեր առջև կեանքի աղբիւրներ։

Բայց ասիկա մեր փրկութեան վսեմ գործին երկու երևանիքն մին է։ Բաւական չէ որ աստուածային կեանքը մեզ յայտնուած ըլլայ Յս. Բս.ով, պէտք է որ այդ կեանքին հետ մեր կեանքը հաղորդակցութեան մէջ ըլլայ։ Ասիկա ներքին գործ մըն է, առանց որոյ՝ արտաքին գործը անօգուտ կը մնայ։ Այս գործը՝ որ Այ. գործն է, նոյնքան նաեւ մեր գործն է. «Այս է Այ. գործը, որ անոր զրկածին հաւատար» (Յովն. 2. 29), կ'ըսէր Յս. այն բաղձութեան որ իրեն կը հեռէր։ Ուրեմն հաւատքը ո՛չ միայն Աւետարանի հոգեկան ճշմարտութեանց հետ մեր կապակցութիւնն է, այլ աւելի նաեւ և ամէն բանէ առաջ բացարձակ բարոյական գործ մընէ՝ որ կը պահանջէ գործակցութիւնը բոլոր ուժերուն մեր խզճին և մեր կամքին։

Մի՛ կարծէք որ Եկեղեցի կանոնաւորապէս յաճախելը, Ս. Պատարագի ներկայ գտնուիլը, կրօնական և Ս. Գրական ընթերցումներէ ակտիվութիւն բաւական են հոգեւոր կեանքի համար։ Ասոնք ամէնքն անտարակոյս լաւ բաներ են, բայց հրապարակային աղօթքի և Ս. Պատարագի մասնակցելով՝ մենք տակաւին անմասն եղած կ'ըլլանք և հետեւ մնացած կ'ըլլանք որտեղ անկէ՝ որ պէտք էր ըլլար հոգին և առարկան մեր կեանքին։

Մի՛ կարծէք որ Աւետարանական ճշմարտութեանց վրայ քիչ ու շատ զապափար մը ռենտնալնիդ, բաւական է հոգեւոր կեանքի համար։ Անշուշտ ասոնք անհրաժեշտ բաներ են, բայց ասոնք քրիստոնէական հոգեւոր կեանքը չեն կազմեր, ասոնք հոգեւոր կեանքի տեսական կողմն են, դործնական կողմն է կարեւորը և կենսականը։ Յաճախ մեծ անջրպետ կայ տեսականի և գործնականի միջև, վարդապետականին և կեանքի միջև։

Մի՛ կարծէք թէ Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան կամ շինութեան գործին ձեր գրամ տրամադրելը, զթութեան և կրօնական զանազան ընկերութեանց և հիմնարկութեանց բարգաւաճման համար ձեր գործակցութիւնը բաւական է հոգեւոր կեանքի համար։ Անտարակոյս գեղեցիկ բաներ են ասոնք ամէնքն, բայց տակաւին հոգեւոր կեանքի, հաւատքի նշան մը չէ։ Մարդ կրնայ ուրիշին համար հոգ տանիլ և անփոյթ գտնուիլ իր սեպհական այգիին, կըրնայ շատ խօսիլ և շատ գործել արտաքինապէս և մնալ սառն և մեռեալ ներքինապէս։

Պէտք է աւելին։ Ս. Պատարագի մասնակցութենէ վեր աւելի բան մը կայ։ Աւետարանական ճշմարտութեանց ճանաչումէն վեր ուրիշ բան մը կայ։ Եկեղեցւոյ շինութեանց ձեռնառու ըլլալէ վեր աւելի բան մը կայ։ Հաւատքն է այն, սէրն է այն, կեանքն է, նոյն ինքն Յսի. ներկայութիւնն է մեր հոգւոյն մէջ։ Ի՞նչ է ձեր սրտին խորը անդամ մը, լսեցուցէ՛ք աղմուկները աշխարհի, աղմուկները նոյն խիլ Եկեղեցւոյ, ականջ դրէ՛ք այն ներքին ձայնին որ միայն կրնայ ձեզ վկայութիւն տալ թէ կ'ապրե՞ք դուք Աստուծոյ կեանքով, և նաեւ ձեր աշխատութեանց և ձեր

ԶԱՐԻՆ ՅԱՂԹԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆԸ

հոգեւորուն մէջ, ձեր տկարութեանց և ձեր անկումներուն մէջ Քս. եղած է իրապէս ձեր կեանքին սկզբունքը և կեդրոնը: «Փորձեցէք ինքզինքնիդ զիտնալու համար թէ... Յս. Քս. ձեր մէջն է:»

Յս. Քս. մեր մէջ: Ո՛հ, ի՞նչ մեծ շնորհ, ի՞նչ փառայեղ առանձնանորհում: Յս. Քս. մեր մէջ. այսինքն տնոր հոգին մեր հոգւոյն մէջ, տնոր հոգին՝ որ ազբիւրն է ճշմարտութեան, սիրոյ և յաւիտենական կեանքի: Յս. Քս. մեր մէջ. այսինքն ընթացող խաղաղութեամբ, զթուփեամբ և խոնարհութեամբ. այսինքն՝ իրականացնել մեր մէջ Յսի. ճշմարտ և անմահ կոչումը, այսինքն՝ իջեցնել երկինքը երկրի վրայ: Ո՛հ, ի՞նչ երջանկութիւն: Ո՛վ մեզմէ պիտի չուզէր ունենալ իրեն հետ «կենաց Առաջնորդը» (Գործք. Գ. 15), տանիլ զԱնիկա իրեն հետ ամէն տեղ, եկեղեցւոյ և աշխարհի մէջ, հիւանդութեան ինչպէս և առողջութեան մէջ, զժբախտութեան և բարօրութեան օրերուն, փորձութեանց և մահուան ճգնաժամերուն:

Ու երբ անգամ մը ապահոված ենք Անոր ներկայութիւնը մեր հոգւոյն մէջ, իբրեւ անապատ պիտի նկատուէր իր այն յաւիտենական բաղձանքը զոր՝ յայտնեց սա վսեմ աղօթքին մէջ.

«Ոչ միայն անոնց համար կ'աղաչեմ, «այլ և անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հաւատացողներուն համար. որպէսզի ամէնօրէն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս դուք ալ, Հայր, իմ մէջս ես, ու ես քու մէջդ, որպէս «զի անոնք ալ մեր մէջ մէկ ըլլան, որպէս «զի աշխարհ հաւատաց թէ դուք զրկեցիր «զիս: Եւ այն փառքը զոր դուք ինծի տուիր, ես անոնց տուի, որպէսզի մէկ «ըլլան ինչպէս մենք մէկ ենք: Ես անոնց «մէջ եւ դուք իմ մէջս. թող այս միութեանը կատարեալ ըլլայ և թող աշխարհ «զիտանայ թէ Դուք զրկեցիր զիս և սիրեցիր զանոնք ինչպէս զիս սիրեցիր» (Յովն. Ժ. 20-23): Ամէն:

ՂԵՒՈՆԴ ԵՊՍ. ԴՈՒԻԵԱՆ

Շատ մարդիկ, որոնք իրենց ներքին աշխարհին մէջ կ'ուզէին մը ունենալ, բարի ու չարի կ'ուզէին, կ'ուզէին անոր վայրկեան մը ուր կը գտնուէին ալ յաղթած են չարին և ապահով են այնուհետեւ: Բայց ասիկա վրտանգաւոր պատրանք մըն է: Զարին պարտութիւնը ժամանակաւոր բան մըն է միայն: Աւելի զօրաւոր յարձակում մը պատրաստուելու վրայ է անոր կողմէն: Ուստի փոխանակ զէնքերը վար զնեղով անփոյթ մնալու, հարկ է չարին ընկրկումի բոլոր օգտապարտել ինքնապաշտպանութեան նոր միջոցներ գտնելով և ամուր պատնէշներ կառուցանելով, ապա թէ ոչ վերջին պարտութիւնը աւելի ծանր կ'ըլլայ:

Ս. Աւետարանը (Մատթ. ԺԲ. 43-45) այս ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ մեզի առակաւոր ձևով մը: Մարդ մը իր մէջէն դուրս կը վռնէ պիղծ գեւը և ինքզինքը կը մաքրէ ու կը յարգարէ, աղնիկ կեանք մը ապրելու մտադրութեամբ: Բայց դուռնեքը ամբողջութեամբ հոգ չի տանիր: Արտաքսուած գեւը անջրդի վայրերու մէջ շրջելէ ձանձրացած, իրմէ աւելի զօրագոյն եօթը գեւեր ևս կ'առնէ ու յարձակումով մը կը մտնէ իր նախկին բնակարանը: Եւ այդ մարդուն վախճանը աւելի դէժ կ'ըլլայ քան սկիզբը:

Մարդ որքան ատեն որ այս երկրի վրայ կ'ապրի միշտ հաւանականութիւն կայ որ փորձուի, կամ յարձակումներու ենթարկուի չարին կողմէ. ուստի սահմանադրութեանը վրայ գլխեալ պահանքները պէտք է արթուն հակեն հանապաղ:

Այս է չարին յաղթելու պայմանը:

Միտքիդ նորմաթ ԲԵՂ. ՊՅՂԱՐԵԱՆ

